

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen
In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. X. Subditos quoad domicilium absolvit Episcopus à casibus occultis
extra propriam Diœcesim.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

CONCLUSIO X.

Subditos quoad domicilium absoluit Episcopus à casibus occultis extra propriam Diocesim.

204.
Ratio dubitandi.

Tota difficultas oritur ex illis verbis Trident. *In Diocesi sua*, quæ referri possunt vel ad solum Episcopum, ita ut hic dumtaxat debeat esse in propria Diocesi, ubicumque fuerit subditus; vel ad subditum tantum, ita ut ipse debeat esse in propria Diocesi, ubicumque existat Episcopus; vel ad Episcopum & subditum, sic ut tam hic, quàm ille debeat esse in propria Diocesi.

Non est necesse Episcopum & subditum intrâ propriam Diocesim existere.
Suarez.
Sanchez.

Et quidem non esse necesse utrumque intrâ Diocesim existere, est communis sententia Suarii de Cens. Disp. 41. Sect. 2. n. 11. Sanchii in Sum. lib. 2. c. 11. n. 15. & Aliorum. Quia, inquit, Suarez supra in fine, neque ex vi verborum id significatur, neque oportet concessionem restringere, plusquam verba cogant.

205.

Sed nunquid verba illa cogunt restringere potestatem Episcoporum ad propriam Diocesim, sic ut ipse existens in aliena Diocesi, non possit subditum existentem in propria Diocesi absolvere? Negat Suarez supra, quem sequitur Sanchez supra n. 16. & probat: quia per verba tam ambigua, & commodè sanum sensum patientia, non est credendum Tridentinum voluisse ita arctare facultatem Episcopi, ac omnia jura corrigere, quæ jurisdictionem voluntariam extra propriam Diocesim exerceri posse docent.

Responsio Adversarium.

Sed ad hoc respondent Adversarii; nullatenus per illam restrictionem seu arctationem derogari juri communi, & exercitio voluntaria jurisdictionis; sicuti non est derogatio juris communis, quod Absolutio solum concedatur pro foro conscientia. Quippe cum Episcopus in illis reservatis nullam haberet potestatem, potuit Pontifex seu Concilium illas conditiones apponere, absque juris communis derogatione.

206.
Rejicitur sa Trident.

Est, potuerit apponere illas conditiones; non satis constat, eas apposuisse: quia, ut bene Sanchez supra, quando aliquid extra Diocesim fieri noluit, non verbis ita ambiguis, sed clarissimis explicuit, ut sess. 6. c. 5. de Reform. ibi: *Nulli Episcopo liceat, cujusvis privilegii preteritu, Pontificalia in alterius Diocesi exercere.*

Et sess. 23. cap. 1. de Reform. volens ut antiquior Episcopus, in propria Diocesi existens, ex suffraganeis, approbet causas absentia Archiepiscopi, dixit: *Episcopo antiquiori residenti.* Ubi illa particula: *Residenti*, clarè

demonstrat opus esse, ut intrâ propriam Diocesim existat; non enim aliàs dicitur residens.

Cum ergo favores sint ampliandi, & odia restringenda, ac contra eum, qui legem dicere potuit apertius, interpretatio sit facienda, quidni impræsentiarum contra Concilium, quod apertius potuit dicere legem, interpretatio sit facienda, & potestas jurisdictionis voluntaria amplianda seu extendenda ad Episcopum, existentem in aliena Diocesi?

Ita nobiscum docet Lugo de Fide disp. 23. n. 73. Licet enim quoad actus Pontificales qui concernunt potestatem Ordinis, propter auctoritatem quamdam & majestatem, quam præ se ferunt, attendatur, ne Episcopus in alterius Diocesi eos exerceat sine ejus consensu; quoad hos tamen actus jurisdictionis voluntaria, qui non habent ejusmodi solemnitatem & pompam externam, parum curat Episcopus, quod alius Episcopus in ejus Diocesi, sine ejus licentia, eos faciat circa proprios subditos; alibi existentes, circa quos ipse Episcopus, in cujus Diocesi ille alius Episcopus commoratur; nihil potest exerceat, eò quod non sint ejus subditi. Hæc ille.

Quid ergo, inquit, si Episcopus existens in aliena Diocesi, in eadem inveniat subditos suos quoad domicilium; nunquid poterit ibi eos absolvere? Jam enim neque ipse est in sua Diocesi, neque subditi sui sunt in propria Diocesi. Aliunde autem, potest ipse ibi absolvere à peccatis non reservatis.

Respondet Card. supra: Episcopos multum curare, ne circa subditos, qui ad eum jam pertinent, dum ibi commorantur; alius Episcopus sine præsens, sive absens, illos actus exerceat. Cum enim hi eo tempore deberent ad ipsam Episcopum recurrere, in cujus Diocesi sunt, multum ei præjudicatur, si possint ad proprium Episcopum recurrere, ipso relicto, eoque invito se ostendere absolutos; qui antea excommunicati erant. Ut igitur hæc occasio querelæ Episcopis tolleretur, & debita servaretur pax, prudenter cum ea limitatione facultas absolventi concessa fuit, ne subditi extra Diocesim commorantes à proprio Episcopo absolventur, sed ab illo, apud quem actu sunt. Hæc tenus Eminent.

Et continud atrox: Ego potissimum ad hanc sententiam amplectendam moveor; quia videtur esse juxta sensum Sacra Congregationis, si considerentur ejus verba in responsione illa supra relata; loquendo enim de subdito, qui extra propriam Diocesim commoratur, de quo quærebatur, quid circa ipsum possit Episcopus proprius absens, ex vi illius Tridentini Decreti, dicunt: *Possit ipsum absolvi in Sacramento Penitentia ab illo Episcopo, in cuius Diocesi vel civitate commoratur.*

Quamvis autem non dixerint expresse; non posse

posse absolvi à proprio Episcopo, hunc tamen fuisse Cardinalium sensum significant satis verba, immediatè subsequenti, quibus redditur hæc ratio: quia Nuntii, qui possunt absolvere excommunicatos ob iniectionem manû in Clericos, non possunt absolvere subditos extra Provinciam.

Quod exemplum probat etiam de absolute à censura, quasi diceret; sicut Nuntius, quia accipit potestatem limitatam ad exercendam illam intrâ Provinciam, non potest absolvere subditum, extra illam existentem, ita nec Episcopus, cui data est facultas absolvendi subditos *In sua Diœcesi*, poterit vi hujus facultatis absolvere eos, extra illam vagantes. Unde constat, verba illa: *In sua Diœcesi*, intellecta fuisse à Congregatione, ut limitantia facultatem, ne exerceretur cum subdito extra Diœcesim commorante. Hucusque Lugo.

210. Responso.

Ego autem dico: hæc Declaratio (quam vide supra n. 176.) neminem debet movere, ad hanc sententiam amplectendam; non enim hic quaerimus, an possit Episcopus, in aliena Diœcesi suum subditum absentem absolvere in Sacramento Pœnitentiæ (de qua Absolutione loquitur hæc Declaratio, ut manifestum est ex ejus verbis) constat quippe Absolutionem sacramentalem requirere præsentiam, ut ibidem Congregatio declarat: sed quaeritur, an Episcopus in aliena Diœcesi suum subditum præsentem possit sacramentaliter absolvere, aut absentem extra Sacramentum, quod non fuit ibi quaesitum, nec decisum, ut probat exemplum Confessionis, quo utitur illa Declaratio dicens: *Accedit etiam, quòd Concilium loquatur de Absolutione sacramentali in foro Conscientiæ, qua requirit præsentiam exemplo Confessionis, qua non potest fieri per nuntium vel per litteras.* Ergo loquitur Congregatio de Absolutione sacramentali, quæ fieret per nuntium vel per litteras: nos autem hic agimus de Absolutione non sacramentali, vel de sacramentali, quæ fieret in præsentia Episcopi & subditi, utroque simul existente in aliena Diœcesi.

Ex quo etiam respondetur ad exemplum Nuntii, quod ibidem assertur ad probandum, inquit Lugo supra, non posse Episcopum absolvere subditum distantem, & existentem extra Diœcesim. Quod juxta dicta ego intelligo, de Absolutione in Sacramento Pœnitentiæ; nam de hac loquitur Congregatio, ut statim dixi; proinde perperam assertur illud exemplum, nisi de tali Absolutione intelligatur: jam autem verissimum est, neque Nuntium, neque Episcopum posse absolvere in Sacramento Pœnitentiæ, sive à peccatis, sive à censura, subditum distantem, & existentem extra Diœcesim.

211. Objectione solvunt.

Si dixeris; hoc nimis clarum est, quàm ut indigeat speciali Declaratione. Respondet ideo mihi est suspecta illa Declaratio, adeoque me-

lius dicitur, ut superius adhuc dixi, eam non esse authenticam, ac proinde parùm curandam, nec propter eam amplectendam sententiam Lugonis.

Quamquam & eandem doceat Suarez de Cens. disp. 41. sect. 2. n. 10. & 11. & de Pœnit. disp. 30. sect. 2. n. 3. fundans se in verbis Concilii: *In Diœcesi sua*, quæ aliàs forent superflua. Rationem autem Concilii putat sumendam ex aliqua consideratione morali: quia, inquit, propter majorem pacem & meliorem ordinem, voluit facultatem hanc limitare non tantum ad personas, sed etiam ad territoria & loca.

212. Respondetur ad ejus rationem.

Respondet ad rationem; cum hæc Absolutio sive in Sacramento, sive extra Sacramentum sit actus jurisdictionis voluntariæ, idque pro solo foro conscientiæ, non est perturbativa pacis, etsi in aliena Diœcesi exerceatur, magis quàm Absolutio à peccatis non reservatis, vel dispensatio in votis, & aliis legibus, quæ tamen fieri possunt in aliena Diœcesi juxta communem sententiam.

Unde per ipsam parùm vel nihil prejudicatur Episcopo alienæ Diœcesis, cum non debeant ad eum recurrere, nisi per accidens; sed possint de per se differre Absolutionem, usque dum regrediantur ad propriam Diœcesim; neque eo invito, secundum Aliquorum sententiam, possent se ostendere absolutos, qui antea excommunicati erant; quia in foro externò non prodest illa absolutio, ut proinde Episcopus, Hæreticum sic absolutum, posset trahere ad judicium.

Deinde, qui antea erant voto adstricti, etiam eo invito, possunt se ostendere absolutos, & tamen propterea nemo negat, illam absolutionem esse validam, aut affirmat, per illam turbari pacem, vel fieri aliquod præjudicium Episcopo illius Diœcesis; estò etiam ipse posset in voto illo dispensare, quia v. g. æqualiter habitat in utraque Diœcesi.

Nec ideo erit superflua illa particula: *In Diœcesi sua*; quia addita est majoris claritatis gratiâ, ut sensus sit: *Quoscumque sibi subditos, etiam solum ratione existentia in sua Diœcesi*, cum alioquin per subditos ordinariè intelligamus subditos quoad domicilium. Ut ergo, absque aliqua hesitatione, etiam intelligeremus advenas & peregrinos, adjunxit Concil. illa verba: *In Diœcesi sua*.

213. Quare Concil. cit. addidit illa verba: *In Diœcesi sua*.

Alii putant, addita esse illa verba, ad excludendos subditos in temporalibus, qui non pertinent ad ejus Diœcesim. Item subditos in Abbaciæ aliqua, qui non subduntur ei, ut Episcopo, sed, ut Abbati.

Sed contra, dicit aliquis; facultas concessa Episcopis, absolvendi subditos, ex se significat satis apertè sensum formalem, nempe de subditis Episcopo, ut Episcopo. Alioquin cum verba illa: *In sua Diœcesi*, non sint addita in

214. Revertitur Aliquorum explicatio.

in facultate, paulò ante in eodem Decreto concessa Episcopis, ad dispensandum in irregularitatibus & suspensionibus occultis, & non deductis ad forum contentiosum, sequeretur, posse Episcopum dispensare cum subditis suis temporalibus, non pertinentibus ad ejus Diocesim, quod nemo concedet.

An Episcopus possit dispensare cum iis, qui non sunt ei subditi ut Episcopo, Lugo.
Immo nec potest cum iis, qui ei, non ut Episcopo, sed ut Abbati subduntur: quia facultas Episcopo, ut Episcopo concessa, semper intelligitur in ordine ad subditos, qui ei, ut Episcopo subduntur, etiamsi alia explicatio non addatur, quæ si addenda erat, cur non fuit etiam in priori concessione addita? Ita interrogat Lugo supra n. 72.

Respondeo; quia in priori concessione nulla fit mentio subditorum: at verò in posteriori ponitur *ly Quoscumque subditos*, quod comprehenderet subditos in temporalibus (nam & hi, aliqui subditi sunt) nisi adderetur: *In sua Diocesi*, id est ratione Diocesis.

215. Objectio.
Si inferas; ergo Episcopi poterunt dispensare cum subditis suis temporalibus, non pertinentibus ad ejus Diocesim, quia in priori parte non additur *ly In sua Diocesi*.

Solutio.
Respondeo, Neg. Conseq. quia non ponitur etiam *ly Quoscumque subditos*; adeoque prima concessio intelligenda est secundum jus commune, id est, Episcopum posse dispensare in irregularitatibus &c. cum illis, cum quibus potest dispensare in aliis iuribus. Præterquam, quòd, secundum Sanchium l. 2. Sum. cap. 11. n. 10. in fine, Decretum Tridentini non fit ita formaliter intelligendum, ut petat subjectionem Episcopo, quatenus Episcopus est.

216. Quis sit sedulus horum verborum: Quoscumque sibi subditos &c.
Itaque, ut finem imponamus huic controversiæ & Conclusioni; dico cum Sanchio supra n. 17. in fine, legitimum sensum eorum verborum esse, *Quoscumque sibi subditos in sua Diocesi*, ut nullatenus jurisdictionem Episcopi limitent, sed tantum sibi subditos, & quomodocumque sibi subdantur; nempe vel quia sunt ordinarii subditi, utpote qui ibi domicilium habeant; vel quia subduntur quoad solum Pœnitentiæ forum, eò quòd in sua Diocesi inveniuntur, tamquam advena & peregrini.

Sicut ergo Episcopus suos subditos quoad domicilium potest absolvere ab aliis excommunicationibus, estò tam ipse quàm subditi sint extra Diocesim; ita quoque vi hujus Decreti Concil. Trid. potest eosdem absolvere ab excommunicationibus, Pontifici reservatis, estò tam ipse, quàm illi sint in aliena Diocesi. Insuper, ut progrediamur in hac materia:

CONCLUSIO II.

Episcopi absolvunt à quibuscumque casibus Papalibus, habentibus excommunicationem annexam, eos, qui ob impedimentum, etiam tantum temporale, Pontificem, vel ab eo delegatum, adire nequeunt; dummodò jurent, exceptis impuberibus, quòd cessante impedimento se illi sistent, relapsuri aliàs in eandem censuram. An autem hoc debeat, aut possit extendi ad reservata aliis Prælati, incertum est.

Hæc Conclusio colligitur ex jure Canonico, cap. 11. de Sent. Excom. ubi sic scribit Pontifex Alex III. Cenonamen. Episcopo: *De cetero noveris, quòd si quis pro violenta manu iniectionem in Clericum, est vinculo excommunicationis astrictus, si habens capitales inimicitias, vel alias iustas excusationes, quibus ab innotationabiliter excusetur, ita quòd sine periculo, Apolico se nequeat conspectui presentare: licet Diocesan Episcopo, recepto iuramento; secundum morem Ecclesie, sibi absolutionis gratiam imparii. Sed si illi sub iuramento debito inungendum, ut quatenus opportunitatem habuerit, Romanam Pontificem adiret, Mandatum Apoliticum susceperit.*

Item cap. Quod de his 26. eodem tit. ubi Fratemitati tua duximus respondendum, quòd si quis asserit, se in Canonem lata sententia incidisse, non aliter, quàm per Sedem Apoliticam, vel eius Legatum, absolutionis potest beneficium obtinere; nisi forte sit in mortis articulo: vel paupertate aut infirmitate, vel senectute tantà gravetur, quòd ad Ecclesiam Romanam laborem subire non valeat veniendi: vel ab hoc alio impedimento canonico retrahatur. Ceterum ab his in forma Sacramenti exigi consuevit, ut resumptis viribus, & opportunitate concessa, Romanam Ecclesiam in propria persona debeant visitare. Ita Clemens III.

Consimiliter loquitur Greg. IX. cap. 58. eod. tit. *Quamvis incidens in Canonem lata sententia, propter violentam manu iniectionem, iuxta proprias facultates eis satisfaciatur, quibus innotuit innotuit, non tamen aliter, quàm per Sedem Apoliticam, vel eius Legatum, absolutionis potest beneficium obtinere: nisi imminente mortis articulo, infirmitate, inimicitia, aut inopia, periculis vel senectate, fragilitate sexus, seu alià corporis infirmitate, sive quolibet impedimento canonico retrahatur.*